

PRAKSISOVERSIGT · IMMATERIALRET

Praksisoversigt over ophavsret

Værkshøjde, eneret og sanktioner – fra brugskunst og citatret til piratstreaming

Version 2 · Opdateret 26. jun. 2026 · 20 afgørelser · 2008-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Ophavsretsloven beskytter litterære og kunstneriske værker, der udgør ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse med frie og kreative valg. Praksisoversigten dækker det fulde billede: civile sager om værkshøjde og brugskunst, forlagsrettigheder og specialitetsprincippet, citatret og parodiundtagelsen, sagsbehandlingsundtagelsen i § 28, fildeling og bevisbyrde, privatkopiering og blankmediaefgift samt strafferetlig piratkopiering efter ophavsretslovens § 76 og straffelovens § 299 b. De centrale retskilder er ophavsretslovens §§ 1, 2, 12, 22, 24 b, 28, 53, 76 og 83, straffelovens § 299 b samt EU-Domstolens praksis, herunder Cofemel-doktrinen (C-683/17), der har lagt den harmoniserede originalitetstærskel fast. Rigsadvokatmeddelelsen om immaterielle rettigheder fastsætter de konkrete retningslinjer for tiltalevalg og strafudmåling.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Værkshøjde kræver, at værket er ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse, der afspejler personlighed gennem frie og kreative valg – æstetisk særpræg alene er ikke tilstrækkeligt (Cofemel-doktrinen, C-683/17).
- 02** For brugskunst (mode, sko, møbler) gælder samme originalitetstærskel som for alle andre værker – der stilles ikke strengere krav, men heller ikke lempeligere; en nyskabende kombination af kendte designelementer giver ikke automatisk værkshøjde.
- 03** Undtagelser fra eneretten – herunder citatret, parodiundtagelsen og sagsbehandlingsundtagelsen – skal fortolkes snævert, og den der påberåber sig dem bærer bevisbyrden.
- 04** Parodiprincippet kræver, at gengivelsen vækker forestilling om det originale værk med synlige forskelle og udtrykker humor eller latterliggørelse; rent kommerciel brug af andres værker falder uden for.
- 05** Specialitetsprincippet i ophavsretslovens § 53, stk. 3, indebærer, at aftaler om overdragelse af ophavsret fortolkes indskrænkende – ukendte udnyttelsesformer overdrages ikke uden udtrykkelig aftale.
- 06** Ved fildeling kan abonnenten ikke pålægges en almindelig formodningsregel for ansvar, når forbindelsen benyttes af flere – rettighedshaveren skal bevise, at netop sagsøgte stod bag krænkelsen.
- 07** Vederlag og erstatning efter ophavsretslovens § 83 omfatter et rimeligt vederlag for udnyttelsen plus erstatning for yderligere skade, herunder markedsforstyrrelse og afskrækkelseshensyn.

- 08** Forsætlige krænkelse under skærpende omstændigheder straffes efter ophavsretslovens § 76, stk. 2, med fængsel op til 1 år og 6 måneder; særligt grove tilfælde henføres under straffelovens § 299 b med en strafferamme på op til 6 års fængsel.
- 09** Straffelovens § 299 b forudsættes ikke udelukkende anvendt, hvor strafferammen i særlovene er utilstrækkelig – den skal bruges, hvor forholdet er så groft, at samfundets reaktion bør komme til udtryk gennem straffeloven.
- 10** Sagsbehandlingsundtagelsen i ophavsretslovens § 28 dækker gengivelse i forbindelse med konkret sagsbehandling inden for offentlige myndigheder, men bevisbyrden for, at brugen falder inden for undtagelsen, påhviler myndigheden.
- 11** Privatkopiering efter ophavsretslovens § 12 kombineret med blankmediaafgift er den danske implementering af Infosoc-direktivets krav om rimelig kompensation; ordningens EU-retlige overensstemmelse afhænger af, om alle relevante lagringsmedier omfattes.
- 12** Et beskyttet værks beskyttelsesomfang afhænger ikke af graden af originalitet – når tærsklen er overskredet, ydes fuld beskyttelse, og krænkelsesvurderingen fokuserer på, om de kreative og originale elementer er gengivet genkendeligt.

§ 1 Lovgrundlag og overordnet ramme for ophavsretsbeskyttelsen

Ophavsretsloven bygger på det grundlæggende princip, at den der frembringer et litterært eller kunstnerisk værk, har ophavsret til værket, jf. [ophavsretslovens § 1, stk. 1](#). Bestemmelsen opregner ikke udtømmende de kategorier af beskyttede værker – den omfatter bl.a. skønlitterær og faglitterær fremstilling, musikværker, filmværker, fotografiske værker, værker af billedkunst, bygningskunst og brugskunst.

Eneretten efter [ophavsretslovens § 2](#) medfører eneret til at fremstille eksemplarer af værket og gøre det tilgængeligt for almenheden – herunder spredning, offentlig visning og offentlig fremførelse. Tilrådighedsstillelse on-demand (så almenheden får adgang på individuelt valgt tid og sted) er udtrykkeligt medtaget.

Forarbejderne til den oprindelige ophavsretslov (lovforslag nr. L 119 af 18. januar 1995) præciserer, at værksbeskyttelsen forudsætter:

at frembringelsen er resultatet af en egen selvstændigt skabende intellektuel indsats fra ophavsmandens side.

Denne tærskel er siden blevet harmoniseret i EU-retten, navnlig gennem EU-Domstolens dom i **C-683/17 (Cofemel)**, der fastslog, at en genstand kun er et "værk" i ophavsretlig forstand, hvis den er original som udtryk for ophavsmandens personlighed gennem frie og kreative valg, og den kan identificeres tilstrækkeligt præcist og objektivt. Samme linje er fastholdt i [C-580/23](#), hvor EU-Domstolen understregede, at der **ikke** gælder strengere krav for brugskunst end for andre værker.

Ophavsretslovens undtagelser fra eneretten – bl.a. privatkopiering (§ 12), citatret (§ 22), parodi (§ 24 b) og sagsbehandling i myndigheder (§ 28) – skal alle fortolkes snævert. Sanktionssystemet hviler på [§ 76](#) (strafferamme: bøde for groft uagtsomme/forsætlige krænkelse, fængsel op til 1 år og 6 måneder ved skærpende

omstændigheder) og § 83 (civilretligt: vederlag + erstatning + godtgørelse), med straffelovens § 299 b som overbygning ved særligt grove tilfælde (strafferamme op til 6 års fængsel).

For varemærkekrænkelser, se /praksisoversigt/varemaerkeret; for registrerede designrettigheder, se /praksisoversigt/designret.

LOV

Ophavsretsloven § 1, stk. 1

Ophavsretsloven § 2

Ophavsretsloven § 76

Ophavsretsloven § 83

Straffeloven § 299b

PRAKSIS

EU-Domstolen · Ophavsretlig beskyttelse af brugskunst: Originalitetskrav og vurdering af krænkelser 04.12.2025

§ 2 Værkshøjde og brugskunst – Cofemel-doktrinen i dansk ret

Den grundlæggende tærskel for ophavsretlig beskyttelse – værkshøjde – er efter EU-Domstolens praksis harmoniseret for alle værkstyper. Højesteret har i BS-7741/2019-HJR (RUB 1-gummistøvlen) for første gang anvendt Cofemel-doktrinen i dansk ret.

Sagen angik IJH A/S' påstand om, at gummistøvlen RUB 1 var et ophavsretligt beskyttet værk af brugskunst. Skønsmændene bekræftede, at støvlen var udtryk for kreative evner og en selvstændigt skabende indsats, men Højesteret fandt alligevel ikke, at designet opfyldte kravet til originalitet. Retten fastslog:

På baggrund af EU-Domstolens dom i Cofemel-sagen finder Højesteret ikke grundlag for at fastslå, at den nævnte designmæssige nyskabelse opfylder det krav om originalitet, der er en betingelse for, at RUB 1-gummistøvlen kan kvalificeres som et værk af brugskunst.

Højesteret lagde vægt på, at støvlen primært var en modegummistøvle designet med inspiration fra læderstøvler og andre eksisterende modeller, hvor nyskabelsen lå i kombinationen af kendte elementer. Afgørelsen viser, at tærsklen for brugskunst er **høj**: en nyskabende kombination af velkendte designelementer giver ikke automatisk ophavsretlig beskyttelse.

EU-Domstolen har i C-580/23 (spisestueborde og modulært møbelsystem) yderligere præciseret:

- Der **eksisterer ikke** et hierarkisk forhold mellem designretten og ophavsretten – brugskunst vurderes efter samme kriterier som alle andre værker.
- Vurderingen af originalitet tager primært udgangspunkt i selve genstanden (det objektive slutresultat), ikke i ophavsmandens subjektive hensigter.
- Anvendelsen af kendte former eller inspiration fra eksisterende design udelukker ikke originaliteten, **så længe tilrettelæggelsen udtrykker ophavsmandens personlighed**.
- Anerkendelse i fagkredse, museumsudstillinger eller markedssucces er hverken nødvendige eller afgørende beviser for originalitet.
- Krænkelsevurderingen i ophavsretten adskiller sig fra designretten: det afgørende er, om de kreative og originale elementer er gengivet **genkendeligt**, ikke om det visuelle helhedsindtryk er forveksleligt.

LOV

Ophavsretsloven § 1, stk. 1

PRAKSIS

Højesteret · Gummistøvlen RUB 1's beskyttelse efter ophavsretsloven og markedsføringsloven 10.06.2020

EU-Domstolen · Ophavsretlig beskyttelse af brugskunst: Originalitetskrav og vurdering af krænkelser 04.12.2025

§ 3 Parodiprincippet og ytringsfrihedens grænser

Højesteret har i [BS-24506/2022-HJR](#) (Den Lille Havfrue/Berlingske) for første gang eksplicit anerkendt eksistensen af et **ulovbestemt parodiprincip** i dansk ret, med rod i fast tradition og forarbejderne til [ophavsretslovens § 3, stk. 2](#). Princippet fortolkes i overensstemmelse med EU-Domstolens dom i [C-201/13 \(Deckmyn\)](#).

For at udgøre en parodi skal gengivelsen:

1. Vække forestilling om et eksisterende værk med synlige forskelle, og
2. Udtrykke humor eller latterliggørelse.

Sagen omhandlede to gengivelser af skulpturen Den Lille Havfrue i Berlingske. Karikaturtegningen ("Ondskaben i Danmark") blev anset for en lovlig parodi:

Derved fremstår tegningen som en karikaturtegning, der med sine forskellige elementer har et formål, der er helt fremmed for det originale værk.

Fotografiet med mundbind var derimod **ikke** en parodi, men Højesteret foretog en konkret afvejning mellem ophavsretten og pressens ytringsfrihed efter EMRK artikel 10. Retten lagde vægt på skulpturens nationale symbolværdi og den redaktionelle sammenhæng med coronapandemien og frifandt Berlingske:

Anvendelsen af fotografiet under disse omstændigheder gik ikke længere end det, som formålet med artiklen kunne begrunde, og brugen af værket indebærer efter en samlet vurdering ikke nogen urimelig skade for arvingernes interesser.

I modsætning hertil stod **Irmapien-sagen**, hvor Sø- og Handelsretten fandt krænkelse af ophavsret og varemærke ved kunstneren Love Partys merchandise med varianter af Irmapien-figuren. Parodiundtagelsen i [ophavsretslovens § 24 b](#) blev afvist, da motiverne primært havde kommercielt formål. Højesteret afviste at realitetsbehandle anken i [BS-13282/2025-HJR](#), idet afgørelsen beroede overvejende på konkrete bevisvurderinger.

Københavns Byret nåede i [BS-50268/2019-KBH](#) det modsatte resultat af Højesteret vedrørende Berlingskes brug af Den Lille Havfrue og idømte vederlag og forbud – dommen blev senere omgjort af landsretten og Højesteret.

Sammenfatningen er, at parodi er en **snæver** undtagelse: der kræves humoristisk eller satirisk intent, og ren kommerciel udnyttelse af andres værker falder uden for.

LOV

[Ophavsretsloven § 3, stk. 2](#)
[Ophavsretsloven § 24b](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret afviser anke i sag om Irmapien-kunst: Kommerciel udnyttelse krænkede Coop Danmarks rettigheder	12.09.2025
Højesteret · Højesterets dom om Berlingskes brug af Den Lille Havfrue: Parodiprincippet og afvejning mellem ophavsret og ytringsfrihed	17.05.2023
Byretten · Afgørelse om krænkelse af ophavsretten til Den Lille Havfrue	23.11.2020

Specialitetsprincippet – overdragelse af ophavsret og digitale rettigheder

§ 4

Specialitetsprincippet i [ophavsretslovens § 53, stk. 3](#) fastsætter, at overdragelse af ret til at udnytte et værk på en bestemt måde ikke giver erhververen ret til at udnytte det på andre måder:

Har ophavsmanden overdraget en ret til at udnytte værket på en bestemt måde eller ved bestemte midler, giver overdragelsen ikke erhververen ret til at udnytte værket på andre måder eller ved andre midler.

Dette princip fik afgørende betydning i Østre Landsrets dom i [BS-38543/2021-OLR](#) (Gyldendal mod Lindhardt og Ringhof), der omhandlede 48 oversættelser fra perioden 1981-2009 udgivet efter 1980-aftalens standardformular.

Gyldendal påstod, at 1980-aftalens eneret til udgivelse i "bogform" også omfattede e-bøger og digitale lydbøger. Landsretten fastslog:

Udtrykket "bogform" efter en i 1980 naturlig sproglig forståelse og sammenholdt med udtrykket "oplag" og det i aftalens § 1, stk. 3, og §§ 5-6 anførte om anden brug, må anses at være begrænset til udgivelse i trykt form.

Digitale udgivelser (e-bøger og digitale lydbøger) var "ukendte anvendelsesområder" i 1980, der ifølge 1980-aftalens § 5, stk. 3, krævede **særskilt aftale** – ikke blot om honorering, men om selve retten til udnyttelse:

§ 5, stk. 3, læst i sammenhæng med bestemmelsens stk. 1 og 4 må forstås således, at forlaget har ret til at udnytte oversættelsen digitalt, men at sådan udnyttelse forudsætter, at der mellem forlaget og oversætteren indgår en særskilt aftale om de nærmere vilkår herfor.

Landsretten inddrog udtrykkeligt specialitetsprincippet, som "tilsiger, at aftaler om overdragelse af ophavsret ikke fortolkes udvidende". Gyldendals påstand om branchekutyme blev afvist, da Dansk Oversætterforbund – oversætternes interesseorganisation – ikke havde tilsluttet sig en sådan retsopfattelse.

Dommen illustrerer to centrale principper: (1) ukendte udnyttelsesformer overdrages ikke implicit, og (2) tvivl om aftalens rækkevidde skal komme ophavsmanden til gode.

LOV

[Ophavsretsloven § 53, stk. 3](#)

PRAKSIS

Landsretten · Sag om digitale rettigheder til oversættelser: Gyldendal A/S mod Lindhardt og Ringhof 08.09.2023
Forlag A/S

Sagsbehandlingsundtagelsen i § 28 – myndigheders brug af ophavsretligt beskyttede værker

§ 5

[Ophavsretslovens § 28, stk. 1, nr. 2](#) tillader i et vist omfang gengivelse af værker i forbindelse med sagsbehandling inden for offentlige myndigheder. Bestemmelsens rækkevidde blev sat på prøve i sagskomplekset **Inside Media mod Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (KFST)**.

KFST havde et erhvervsabonnement med 5 brugeradgange til InsideBusiness, men delte regelmæssigt artikler internt via e-mail til en bredere kreds. I byretten ([BS-21592/2022-FRB](#)) blev KFST frifundet. Retten fortolkede § 28 bredt og fastslog, at bestemmelsen dækker:

- Sagsbehandling af forberedende karakter
- Sagsoplysning
- Undersøgelser til brug for tilsyns- og kontrolfunktioner
- Overvejelser om at tage en sag op af egen drift

Byretten afviste også, at der er en sammenhæng mellem sagsbehandlingsbegrebet i § 28 og journaliseringspligten i [offentlighedslovens § 15](#).

Østre Landsret nåede imidlertid det **modsatte resultat** i [BS-32024/2024-OLR](#). Landsretten fastslog, at § 28 kræver, at kopiering/deling skal være **nødvendig** for konkret sagsbehandling, og at bevisbyrden derfor påhviler myndigheden. Da KFST kun kunne dokumentere, at 4 artikler var journaliseret på konkrete sager ud af de hundredvis af delte artikler, var bevisbyrden ikke løftet. Vederlaget blev fastsat til **175.000 kr.** under henvisning til prisen for en svarende IP-løsning.

Denne praksisudvikling viser, at § 28 er en **snæver** undtagelse, der kræver en konkret sammenhæng med sagsbehandling. Generel medieovervågning og intern orientering er som udgangspunkt **ikke** dækket.

LOV	Ophavsretsloven § 28, stk. 1	Ophavsretsloven § 83, stk. 1
PRAKSIS	Landsretten · Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen dømt for ophavsretskrænkelser ved intern deling af abonnement: Vederlag fastsat til 175.000 kr. 29.10.2025 Byretten · Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen frifindes for krav om vederlag og erstatning for intern deling af ophavsretligt beskyttede artikler 07.06.2024	

§ 6 Fildeling og bevisbyrde – abonnentens ansvar

Spørgsmålet om, hvem der bærer bevisbyrden for ophavsretskrænkelser begået via en privat internetforbindelse, blev afklaret i Vestre Landsrets dom i [BS-49979/2020-VLR](#) ("Flaskepost fra P").

Filmen var den 15. oktober 2016 stillet til rådighed for 228 brugere fra sagsøgte IP-adresse via BitTorrent. Copyright Management Services Ltd. (CMS) krævede 7.500 kr. i vederlag. Det var ubestridt, at ophavsretskrænkelsen var sket fra adressen – striden angik, om sagsøgte selv stod bag.

Landsretten fastslog, at **den almindelige bevisbyrderregel gælder**:

Det påhviler efter almindelige regler om bevisbyrde den part, der gør gældende, at en anden part har krænket vedkommendes ophavsret, at bevise dette.

Hvis det kan lægges til grund, at det **alene** er indehaveren, der benytter forbindelsen, opstår en formodning for ansvar. Men denne formodning kan **ikke** overføres til situationer, hvor forbindelsen benyttes af flere:

En tilsvarende bevisbedømmelse i de tilfælde, hvor internetforbindelsen benyttes af flere brugere, vil imidlertid have vidtrækkende konsekvenser og ses ikke at have støtte i retspraksis fra de overordnede retter.

Da sagsøgte først over 14 måneder efter krænkelsen blev bedt om at undersøge, hvem der havde adgang til internettet, fandt landsretten, at uklarheden om gæsters tilstedeværelse **ikke** bevismæssigt kunne komme sagsøgte til skade. CMS havde ikke løftet bevisbyrden, og sagsøgte blev frifundet.

Fildeling har i øvrigt givet anledning til et omfattende sagskompleks med over 150 sager anlagt af CMS/MIRCOM ved Retten på Frederiksberg. I [BS-32703/2019-FRB](#) fastslog retten – under henvisning til Østre Landsrets dom af 8. april 2020 – at CMS slet ikke havde søgsmålskompetence til at anlægge sagerne i eget navn.

LOV

[Ophavsretsloven § 2](#)
[Ophavsretsloven § 83, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Frifindelse i sag om ulovlig fildeling af filmen "Flaskepost fra P"

16.08.2021

Byretten · Afvisning af ophavsretssag mod ukendt sagsøgt grundet manglende søgsmålskompetence

20.04.2020

§ 7 Privatkopiering, blankmediaefgift og EU-rettens krav

Privatkopiering efter [ophavsretslovens § 12](#) kombineret med blankmediaefgiften (§§ 39-46) er den danske implementering af Infosoc-direktivets (2001/29/EF) artikel 5, stk. 2, litra b), der kræver "rimelig kompensation" til rettighedshaverne.

Højesteret tog i [BS-21863/2022-HJR](#) stilling til, om den danske ordning i perioden 2014-2021 var i overensstemmelse med EU-retten. Ordningen omfattede udelukkende løse lagringsmedier (blanke cd'er, dvd'er, digitale hukommelseskort) og udelukkede **indbyggede lagringsmedier** (smartphones, tablets, harddiske).

Højesteret fastslog:

- Den danske ordning var **ikke** i overensstemmelse med direktivet, fordi ingen former for indbyggede lagringsmedier var vederlagsbelagt.
- EU-Domstolens afklaringer i **C-467/08 (Padawan)** og **C-462/09 (Stichting de Thuiskopie)** var tilstrækkeligt klare til, at de danske myndigheder havde begået en **tilstrækkelig kvalificeret overtrædelse** af EU-retten.
- Men Copydan KulturPlus havde **ikke** løftet bevisbyrden for et faktisk **tab**, da ordningen i perioden allerede indbragte 26-29 mio. kr. årligt, og kompensationsniveauet ikke er harmoniseret i EU.

Copydan blev herefter frifundet for erstatningskravet på over 1,2 mia. kr. og pålagt at tilbagebetale 138 mio. kr. udbetalt under landsrettens dom.

På EU-retligt niveau har EU-Domstolen i en række sager præciseret kravene til privatkopieringsordninger:

Sag	Kernepunkt
C-426/21 (Ocilion)	De-duplikation, hvor én kopi deles af mange brugere, falder uden for privatkopieringsundtagelsen
C-263/21	Kontrolorganer styret af rettighedshavere er lovlige, forudsat objektive kriterier og uafhængig klageadgang
C-260/22	Broadcastere kan ikke generelt udelukkes fra kompensation, medmindre deres skade er "minimal"
C-822/24	Afgiftspligt ved salg til erhvervskunder er lovlig med afkræftelig formodning, forudsat effektiv tilbagebetaling

LOV

[Ophavsretsloven § 12](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteretsdom om blankmedieordningens overensstemmelse med EU-retten og krav om erstatning	16.11.2023
EU-Domstolen · Rimelig kompensation for privatkopiering på lagringsmedier solgt til kommercielle slutbrugere	15.01.2026
EU-Domstolen · Radio- og fjernsynsforetagenders ret til rimelig kompensation ved privatkopiering (C-260/22)	23.11.2023
EU-Domstolen · IPTV-tjenester, online-videooptagere og de-duplikationsteknik under EU's ophavsretsregler	13.07.2023
EU-Domstolen · Forvaltning af afgifter for privatkopiering: Forenelighed af kontrolorganer styret af rettighedshavere	08.09.2022

Strafferetlig piratkopiering – ophavsretslovens § 76 og straffelovens § 299 b

§ 8

Forsætlige krænkelse af ophavsretten straffes efter [ophavsretslovens § 76, stk. 1](#) med bøde. Er overtrædelsen forsætlig og begået under **skærpende omstændigheder**, stige straffen efter [§ 76, stk. 2](#) til fængsel i op til 1 år og 6 måneder. Skærpende omstændigheder anses navnlig at foreligge, hvis overtrædelserne sker erhvervsmæssigt, der fremstilles et betydeligt antal eksemplarer, eller værker tilgængeliggøres on-demand.

Særligt grove tilfælde henføres under [straffelovens § 299 b](#) med en strafferamme på op til **6 års fængsel**. [Rigsadvokatmeddelelsen om immaterielle rettigheder](#) præciserer, at bestemmelsen **ikke** udelukkende skal anvendes, hvor særlovenes strafferammer er utilstrækkelige:

Bestemmelsen forudsættes således anvendt i tilfælde, hvor forholdet skønnes at være så groft, at samfundets reaktion bør komme til udtryk ved anvendelse af straffeloven frem for ophavsretsloven.

[Rigsadvokatmeddelelsens sanktionsafsnit](#) fastsætter, at udgangspunktet ved overtrædelse af § 299 b for fysiske personer er **fængselsstraf**, mens juridiske personer straffes med bøde over det tidligere niveau.

I praksis illustrerer [SS-2869/2007-NAE](#) (piratkopiering af 410 musik-cd'er) grænsen mellem § 76 og § 299 b. Byretten henførte forholdet under § 299 b, men Østre Landsret omgjorde i [SS-801/2008-OLR](#) og fandt:

Uanset omfanget og grovheden af de tiltaltes overtrædelse af ophavsretsloven, findes forholdet ikke at have et sådant omfang eller indebære en sådan grovhed, at det bør henføres under straffelovens § 299 b.

Straffen blev nedsat fra 30 til 20 dages betinget fængsel.

I sagen om uautoriseret dekodning af tv-signaler ([SS-373/2011-BOR](#)) blev tiltalte frifundet for § 299 b men dømt for overtrædelse af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed med betinget fængsel i 30 dage.

Praksis viser, at **omfanget**, den **organiserede karakter** og den **tilsigtede vinding** er de afgørende momenter for tiltalevalget mellem § 76 og § 299 b.

LOV	Ophavsretsloven § 76, stk. 1-2	Straffeloven § 299b	
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens dom i sag om ulovlig kopiering og salg af CD'er		25.04.2008
	Byretten · Dom for uautoriseret dekodning af tv-signaler; betinget fængsel og konfiskation		15.08.2011
	Byretten · Dom for omfattende piratkopiering og salg af musik-cd'er i Næstved		31.01.2008

§ 9

Vederlag og erstatning efter ophavsretslovens § 83

[Ophavsretslovens § 83](#) fastsætter et tre-ledsystem for civilretlig sanktionering af ophavsretskrænkelser:

- **Stk. 1, nr. 1:** Et rimeligt **vederlag** for udnyttelsen (den hypotetiske licensafgift).
- **Stk. 1, nr. 2:** **Erstatning** for den yderligere skade, herunder tabte fortjeneste og krænkerens uberettigede fortjeneste.
- **Stk. 3:** **Godtgørelse** for ikke-økonomisk skade.

Systemet implementerer Retshåndhævelsesdirektivets (2004/48/EF) artikel 13, der kræver, at erstatningsudmålingen også tjener et **afskrækkelsesformål**.

I Irmapien-sagen fastsatte Sø- og Handelsretten vederlag/erstatning til **750.000 kr.** samt bøder på 15.000 kr. til hver part for overtrædelse af forbud. Sagen er en af de største civilretlige ophavsretserstatninger i nyere dansk praksis.

I KFST-sagen ([BS-32024/2024-OLR](#)) fastsatte landsretten vederlaget til **175.000 kr.** med udgangspunkt i prisen for en IP-løsning, der ville have dækket brugen.

I piratkopierings-sagen ([SS-2869/2007-NAE](#)) fastsatte byretten vederlaget skønsmæssigt:

Post	Beregningsgrundlag	Beløb
Vederlag (§ 83, stk. 1, nr. 1)	410 cd × 14 opt. × 10 kr. × 80 %	45.000 kr.
Erstatning (§ 83, stk. 1, nr. 2)	Tilsvarende beløb	45.000 kr.
I alt		90.000 kr.

I Den Lille Havfrue-sagen ([BS-50268/2019-KBH](#)) fastsatte byretten vederlag til 70.000 kr. pr. krænkelse og godtgørelse for ikke-økonomisk skade til 80.000 kr. (tegningen) og 30.000 kr. (fotografiet), samlet **285.000 kr.**

Praksis viser, at udmålingen er **skønsmæssig** og tager udgangspunkt i den hypotetiske markedspris for en licens, med forhøjelse ud fra krænkelsens karakter og omfang.

LOV [Ophavsretsloven § 83, stk. 1-3](#)

PRAKSIS	Højesteret · Højesteret afviser anke i sag om Irmapien-kunst: Kommerciel udnyttelse krænkede Coop Danmarks rettigheder	12.09.2025
	Landsretten · Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen dømt for ophavsretskrænkelser ved intern deling af abonnement: Vederlag fastsat til 175.000 kr.	29.10.2025
	Byretten · Afgørelse om krænkelse af ophavsretten til Den Lille Havfrue	23.11.2020
	Byretten · Dom for omfattende piratkopiering og salg af musik-cd'er i Næstved	31.01.2008

§ 10 Sammenfatning og centrale takeaways

Den fundne praksis tegner et billede af et ophavsretligt system, der hviler på EU-harmoniserede principper men med dansk retlig selvstændighed i den konkrete retsanvendelse:

- **Værkshøjde** er ensartet for alle værkstyper, og tærsklen er **reel** – Højesterets RUB 1-dom viser, at brugskunst ikke automatisk opnår beskyttelse blot fordi skønsmænd anerkender kreative evner.

- **Undtagelser** fortolkes **snævert**: den der påberåber sig parodi, citatret eller sagsbehandlingsundtagelsen, bærer bevisbyrden. Parodiprincippet kræver humor/satirisk intent – ren kommerciel udnyttelse falder uden for.
- **Specialitetsprincippet** beskytter ophavsmanden mod udvidende fortolkning af overdragelsesaftaler – ukendte udnyttelsesformer (digitale rettigheder) overdrages ikke implicit.
- **Fildeling** kræver konkret bevis for den sagsøgte handling – en formodningsregel mod abonnenten er afvist i dansk ret.
- **Privatkopiering** og blankmediaafgiften skal opfylde EU-rettens krav om rimelig kompensation, men Højesteret har understreget, at kompensationsniveauet ikke er harmoniseret, og at staten har betydelig skønsmæssig beføjelse.
- **Strafferetligt** er tiltalevalget mellem [ophavsretslovens § 76](#) og [straffelovens § 299 b](#) styret af forholdets grovhed, organisering og tilsigtede vinding, som nærmere beskrevet i [Rigsadvokatmeddelelsen om immaterielle rettigheder](#).
- **Erstatningsudmålingen** efter § 83 er skønsmæssig og tjener både kompensations- og afskrækkelsesformål i overensstemmelse med Retshåndhævelsesdirektivet.

For spørgsmål om varemærkekrænkelser, se [/praksisoversigt/varemaerkeret](#); for designrettigheder, se [/praksisoversigt/designret](#); for B2B-snyltning og illoyal konkurrence, se [/praksisoversigt/markedsfoeringsret-b2b-illoyal-konkurrence](#).

LOV	Ophavsretsloven § 76	Ophavsretsloven § 83	Straffeloven § 299b
PRAKSIS	Højesteret · Højesteretsdom om blankmedieordningens overensstemmelse med EU-retten og krav om erstatning 16.11.2023 Højesteret · Højesterets dom om Berlingskes brug af Den Lille Havfrue: Parodiprincippet og afvejning mellem ophavsret og ytringsfrihed 17.05.2023 Højesteret · Gummistøvlen RUB 1's beskyttelse efter ophavsretsloven og markedsføringsloven 10.06.2020 Landsretten · Sag om digitale rettigheder til oversættelser: Gyldendal A/S mod Lindhardt og Ringhof Forlag A/S 08.09.2023 Landsretten · Frifindelse i sag om ulovlig fildeling af filmen "Flaskepost fra P" 16.08.2021		

REFERENCE Lovgrundlag 8 paragraffer

Ophavsretsloven § 1	stk. 1	Ophavsretsloven § 2
Ophavsretsloven § 12		Ophavsretsloven § 28 stk. 1
Ophavsretsloven § 53	stk. 3	Ophavsretsloven § 76 stk. 1-2
Ophavsretsloven § 83	stk. 1-3	Straffeloven § 299b

MATERIALE Citerede afgørelser 19 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

4

12.09.2025	Højesteret afviser anke i sag om Irmapien-kunst: Kommerciel udnyttelse krænkede Coop Danmarks rettigheder	10454-12310
16.11.2023	Højesteretsdom om blankmedieordningens overensstemmelse med EU-retten og krav om erstatning	bs-21863-2022-hjr
17.05.2023	Højesterets dom om Berlingskes brug af Den Lille Havfrue: Parodiprincippet og afvejning mellem ophavsret og ytringsfrihed	bs-24506-2022-hjr
10.06.2020	Gummistøvlen RUB 1's beskyttelse efter ophavsretsloven og markedsføringsloven	bs-7741-2019-hjr

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL

5

15.01.2026	Rimelig kompensation for privatkopiering på lagringsmedier solgt til kommercielle slutbrugere	C-822/24
04.12.2025	Ophavsretlig beskyttelse af brugskunst: Originalitetskrav og vurdering af krænkelse	C-580/23
23.11.2023	Radio- og fjernsynsforetagenders ret til rimelig kompensation ved privatkopiering (C-260/22)	C-260/22
13.07.2023	IPTV-tjenester, online-videooptagere og de-duplikationsteknik under EU's ophavsretsregler	C-426/21
08.09.2022	Forvaltning af afgifter for privatkopiering: Forenelighed af kontrolorganer styret af rettighedshavere	C-263/21

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

4

29.10.2025	Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen dømt for ophavsretskrænkelser ved intern deling af abonnement: Vederlag fastsat til 175.000 kr.	10185-11955
08.09.2023	Sag om digitale rettigheder til oversættelser: Gyldendal A/S mod Lindhardt og Ringhof Forlag A/S	3776-4537
16.08.2021	Frifindelse i sag om ulovlig fildeling af filmen "Flaskepost fra P"	663-6607
25.04.2008	Landsrettens dom i sag om ulovlig kopiering og salg af CD'er	6873-8256

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

5

07.06.2024	Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen frifindes for krav om vederlag og erstatning for intern deling af ophavsretligt beskyttede artikler	10160-11922
23.11.2020	Afgørelse om krænkelse af ophavsretten til Den Lille Havfrue	1176-1428
20.04.2020	Afvisning af ophavsretssag mod ukendt sagsøgt grundet manglende søgsmålskompetence	120-139
15.08.2011	Dom for uautoriseret dekodning af tv-signaler; betinget fængsel og konfiskation	3043-3598
31.01.2008	Dom for omfattende piratkopiering og salg af musik-cd'er i Næstved	6843-8224

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

16.12.2022	Tvist om utilstrækkelig afmærkning af p-båse og betydningen af lejeaftaler for nabopladser	park-1428
------------	--	-----------

FORARBEJDE **Betænkninger**

1 reference

Beskyttelse af kunstneriske præstationer – 3. delbetænkning fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen

nr. 962 · 1982 · Ministeriet for kulturelle anliggender
